

від фізичних осіб. Топ-менеджер наголошує: «Якщо метою держави є розвиток української економіки, то фондовий ринок повинен бути одним із основних завдань у 2022–2023-х роках. В ідеалі має з'явитися інвестиційний ринок, у якому компанії, як-от «Нова пошта», ROZETKA і «Добробут», наприклад, могли б взяти участь та вийти на IPO. Щоб з'явилася опція вкладати в різні українські компанії у людей, які в Україні заощадили і створили якийсь капітал» [5].

Висновки. Ринок акцій в Україні перебуває у зародковому стані. Шокуючим поворотом подій стало повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року, що лише погіршило економічну ситуацію держави. Українські компанії зазнали значного впливу, наслідком чого було падіння акцій на ринку, а пізніше їх примусове відчуження у власність держави. Проте навіть у такій ситуації українські інвестори знаходять шляхи для вирішення проблеми: IPO – як ефективний спосіб залучення фінансових ресурсів через пропозицію акцій великій кількості потенційних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акція (цінний папір). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Акція_\(цінний_папір\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Акція_(цінний_папір)) (дата звернення: 20.04.2023).
2. Ринок акцій в Україні: чому все працює неправильно і як це виправити. URL: <https://skr.in.ua/business/18728#main> (дата звернення: 21.04.2023).
3. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня–грудня 2022 року. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 21.04.2023).
4. Відчуження акцій. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/vidchuzhennia-aktsii> (дата звернення: 22.04.2023).
5. Фондовий Ренесанс. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/vidchuzhennia-aktsii-komisiia-skhvalyla-rishennia-shchodo-zmin-v-systemi-depozytarnoho-obliku/> (дата звернення: 22.04.2023).

Поліщук Н. В.

д-р екон. наук, професор
кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса

Заболотна Я. В.

магістрант (здобувач вищої освіти)
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Розвиток бізнесу базується на плануванні та організації фінансування діяльності компаній і за рахунок власного, і за рахунок запозиченого капіталу. Від якості фінансового планування капіталу залежить не лише фінансова стійкість та автономія бізнесу, але й ефективність ринкового зростання і загальний конкурентний стан фірми.

Питанню управління капіталом українського бізнесу приділяли доволі багато уваги українські науковці, зокрема в роботі Т. В. Гулик проведено обґрунтування доцільності впровадження оптимізації структури капіталу в умовах підприємства [2], О. О. Євтушевська розглядала теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура [3], Р. Квасницька узагальнила критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства [4], О. І. Кремень акцентує увагу на потребі дослідження оптимізації структури капіталу підприємства [5], Н. С. Педченко в рамках управління капіталом компанії досліджує теоретико-прикладний аспект забезпечення результативності стратегії фінансування оборотного капіталу підприємства [6]. Проте умови воєнного стану вносять корективи в теорію та практику фінансового менеджменту українського бізнесу, зокрема і стосовно управління капіталом українського бізнесу.

Мета роботи – виявити особливості управління капіталом українського бізнесу в умовах воєнного стану.

Основна частина. Умови воєнного стану встановили фінансові обмеження не лише на джерела фінансування бізнесу, але й на терміни, умови та валюту капіталізації компаній, а надмірні фінансові ризики впливають на вартість залучення коштів та вимагають більш ліквідних об'єктів застави.

Український бізнес функціонує в умовах воєнного стану в надскладних параметрах діяльності, зокрема інфляція становить понад 21,3 % (значно впливає на рівень цін на товари та послуги, особливо в перспективі річного планування), облікова ставка НБУ – 25 % (досить висока вартість міжбанківського кредитування, а отже, – і кредитування бізнесу), руйнування енергетичної інфраструктури призвело до неритмічної роботи більшості галузей економіки, ділові очікування бізнесу погіршувалися, а рівень доходів населення зменшився в умовах девальвації національної валюти та втрати частини промислового потенціалу на тимчасово окупованих територіях [1].

На нашу думку, управління капіталом українського бізнесу в умовах воєнного стану має враховувати:

- галузеві особливості та кон'юнктурний розвиток внутрішніх і зовнішніх ринків бізнесу;
- умови грантової підтримки бізнесу і державою за окремими програмами фінансування, і міжнародними фінансовими організаціями та інституціям інших держав;
- горизонт фінансового планування в умовах воєнного стану скорочується, що вимагає від управлінського менеджменту використання оперативного фінансового планування та контролінгу;
- невизначеність розвитку бізнесу є підставою для впровадження фінансового сценарного планування, що дасть змогу обирати найкращі (найбільш оптимальні) вектори залучення коштів та їх подальшого погашення;

– актуальним залишається використання державних програм пільгового кредитування та переорієнтація бізнесу в інтересах підвищення обороноздатності держави, що дасть змогу йому не лише отримати окремі державні замовлення, але й внести вклад в забезпечення сталих умов діяльності в стратегічній перспективі.

Висновки. За результатом аналізу особливостей управління капіталом українського бізнесу в умовах воєнного стану встановлено погіршення доступності цього сегменту до джерел фінансування і за термінами, і за джерелами залучення. Саме воєнний стан негативно вплинув на бізнес-очікування та вартість залучення капіталу. Окремі галузі економіки, що не мають доступу або мають експортні обмеження в діяльності взагалі, втратили традиційні джерела надходження коштів та фінансування діяльності у вигляді експортної виручки. Загалом капіталізація українських компаній значно погіршилася на фоні воєнних дій та фінансової турбулентності. Для покращення фінансового стану бізнесу, на нашу думку, актуальним є вихід на ніші з державними оборонними замовленнями, а також у межах лібералізації торговельного режиму з ЄС пошук нових ринків збуту в країнах ЄС, що дають змогу стабілізувати джерела надходження коштів та позитивно вплине на капіталізацію бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України: Статистичні дані. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.04.2023).
2. Гулик Т. В. Обґрунтування доцільності впровадження оптимізації структури капіталу в умовах підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2019. Т. 30(69). № 6(1). С. 104–109.
3. Євтушевська О. О. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура. *Економіка харчової промисловості.* 2020. Т. 12. Вип. 3. С. 17–24.
4. Квасницька Р. Критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства. *Modeling the development of the economic systems.* 2021. № 2. С. 12–18.
5. Кремень О. І. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2022. № 1. С. 190–200.
6. Педченко Н. С. Теоретико-прикладний аспект забезпечення результативності стратегії фінансування оборотного капіталу підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки.* 2020. № 4. С. 6–14.

Шикіна Н. А.

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Фінансова політика будь-якої держави з сукупністю заходів, спрямованих на досягнення тактичних та стратегічних цілей, як складова загальної економічної політики сприяє досягненню обраного державою соціально-економіч-